

Monumentnummer*: 517024

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr 82731/15

*Woonplaats** *Gemeente** *Provincie**
Haaren Oisterwijk Noord-Brabant

Locatiennaam *Locatieomschrijving*
Haaren

*Kadastrale gemeente** *Sectie** *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel*
Haaren E 5078

Omschrijving**

Inleiding.

Binnen de bebouwde kom van Haaren gelegen Rooms-katholieke KERK van Sint Lambertus, tussen 1912 en 1914 opgetrokken in Neo-Gotische vormen naar ontwerp van de architect W. Th. van Aalst. De kerk kwam in de plaats van een in 1911 afgebrande Neo-Classiciistische voorganger. In 1940 werden op het gewelf zeer rijke figuratieve schilderingen aangebracht door de schilder Jos ten Horn.

Omschrijving.

Driebeukige georiënteerde Neo-Gotische kruisbasiliek met toren en dakruiter onder zadel, schild-, en lessenaardaken met leien in maasdekking gedekt. De kerk is een baksteenbouw met sierdelen in natuursteen. Het schip telt drie traveeën. Het transept heeft driezijdige sluitingen. Het op een verhoging gelegen koor heeft een travee waarop een 7/12 sluiting aansluit.

De toren heeft vier geledingen. In de eerste het terugliggende ingangsportaal met een spitsboograam met driepasmotieven, in de tweede blindnissen en boven de terugliggende ingang een driedelig spitsboograam. In de derde geleding vier deels als raam geopende spitsboognissen en een klokkengeleding met vier nissen waarvan de twee binnenste als galmopening dienen. Elke geleding heeft rijke boogfriezen of bakstenen sierlijsten. De achtzijdige spits gaat op van vier wimbergen met wijzerplaten achter een balustrade. Op de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoeken eenvoudige versneden haakse steunberen die in pinakels eindigen. Links en rechts van de toren veelzijdige zijkapellen onder met lei gedekte schild- en tentdaken. Het korte schip heeft brede traveeën, in de zijbeuken driedelige ramen en in de lichtbeuk tripletten in spitsboognissen. Ook transept en koortravee herhalen deze indeling. De tweede en derde travee van het schip hebben naar het transept toe veelhoekig gesloten zijkapellen die een centraliserende werking opleveren. Transept en koor hebben in de sluiting slanke tweedelige spitsboogramen. Het koor wordt geflankeerd door kapellen en nevenruimten zoals onder meer de sacristie. Beide zijn in een traditionele Neo-Gotische stijl opgetrokken. Inwendig wordt door het korte, brede schip met kapellen en de brede viering een centraliserende werking bereikt, waardoor in deze verder traditionele late Neo-Gotische kerk het gezicht op het altaar toch redelijk goed is. Schip, transept en koor hebben een driedelige opstand met ronde hardstenen en gepolijste zuilen met witte natuurstenen kapitelen met bladmotieven en eenvoudige scheibogen.

Het triforium bestaat uit een reeks blinde nissen met natuurstenen zuiltjes, gevat in een rechthoekige omlijsting onder de tripletramen. De vieringspijlers zijn van natuursteen. Het gehele gebouw is overwelfd met bakstenen ster- en netgewelven met voor Van Aalst karakteristieke brede en platte gordelbogen en ribben. Het muurwerk is deels schoon metselwerk, deels gepleisterd. De kerk bevat meubilair uit de bouwtijd. Het hoogaltaar (1917), het Maria-altaar (1917), de preekstoel (1918) en de communiebank (1918) in Neo-Gotische vormen zijn in koper en marmer uitgevoerd door A.H. Haan uit Antwerpen. Het triomfkruis dateert uit 1918, een achttal beelden uit circa 1930. De glasramen zijn uitgevoerd door I. Menken uit Gogh (1914). Op de gewelven bevinden zich uitbundige schilderingen met een rijke iconografie geïnspireerd op de openbaring van de apostel Johannes, vervaardigd door de schilder Jos ten Horn (1940-1942).

Waardering.

De kerk is van algemeen belang. Zij heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling in de katholieke kerk waarbij binnen de typologie van de volkskerk de waardering voor een traditionele vormgeving van de kerkbouw blijft voortbestaan. Tevens is de kerk van belang vanwege de bijzondere gewelfschilderingen van J. ten Horn. Zij heeft architectuurhistorische waarden vanwege de kenmerkende plaats in het oeuvre van de architect W. Th. van Aalst, die binnen de neogotische vormentaal experimenteerde met een centraliserende plattegrond. Zij is gaaf bewaard, zowel wat betreft interieur als exterieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk